

بِسْمِ اللَّهِ
الرَّحْمَنِ
الرَّحِيمِ

مجموعه
قوانین و مقررات

کاربردی حقوقی

تدوین: گروه علمی موسسه آموزش عالی آزاد چتر دانش

انتشارات چتر دانش

| | |
|----|---|
| ۱۴ | پیشگفتار..... |
| ۱۵ | قانون شوراهاى حل اختلاف مصوب ۱۳۹۴..... |
| ۳۰ | آیین‌نامه اجرائی قانون شوراهاى حل اختلاف مصوب ۱۳۹۵..... |
| ۴۴ | قانون داوری تجارى بين‌المللى مصوب ۱۳۷۶..... |
| ۴۴ | فصل اول: مقررات عمومى..... |
| ۴۷ | فصل دوم: موافقتنامه داورى..... |
| ۴۸ | فصل سوم: تركيب هيات داورى..... |
| ۵۲ | فصل چهارم: صلاحيت «داور»..... |
| ۵۵ | فصل پنجم: نحوه رسيدگى داورى..... |
| ۵۷ | فصل ششم: ختم رسيدگى و صدور راي..... |
| ۶۰ | فصل هفتم: اعتراض به راي..... |
| ۶۲ | فصل هشتم: اجرائى راي..... |
| ۶۲ | فصل نهم: ساير مقررات..... |
| ۶۳ | قانون امور حسبى مصوب ۱۳۱۹..... |
| ۶۳ | باب اول: در كليات..... |
| ۷۰ | باب دوم: در قيمومت..... |
| ۷۰ | فصل اول: صلاحيت دادگاه قيمومت..... |
| ۷۱ | فصل دوم: ترتيب تعيين قيم..... |
| ۷۵ | فصل سوم: اختيارات و مسئوليت قيم..... |
| ۷۸ | فصل چهارم: عزل قيم..... |
| ۷۹ | باب چهارم: امور راجع به امين..... |
| ۸۲ | باب چهارم: راجع به غائب مفقودالاثر..... |
| ۸۲ | فصل اول: در صلاحيت دادگاه..... |
| ۸۳ | فصل دوم: در تعيين امين..... |
| ۸۴ | فصل سوم: دادن اموال به طور موقت به تصرف ورثه..... |
| ۸۶ | فصل چهارم: در حكم موت فرضى..... |
| ۸۸ | باب پنجم: در امور راجع به ترکه..... |

| | |
|--|------------|
| فصل اول: در صلاحیت..... | ۸۸ |
| فصل دوم: در مهر و موم..... | ۸۹ |
| فصل سوم: در برداشتن مهر و موم..... | ۹۵ |
| فصل چهارم: در تحریر ترکه..... | ۹۸ |
| فصل پنجم: راجع به دیون متوفی..... | ۱۰۱ |
| مبحث اول: استیفاء دین از ترکه..... | ۱۰۱ |
| مبحث دوم: قبول ترکه..... | ۱۰۴ |
| مبحث سوم: رد ترکه..... | ۱۰۵ |
| مبحث چهارم: قبول دیون مطابق صورت تحریر ترکه..... | ۱۰۶ |
| مبحث پنجم: تصفیه..... | ۱۰۷ |
| فصل ششم: راجع به وصیت..... | ۱۱۰ |
| فصل هفتم: در تقسیم..... | ۱۱۴ |
| فصل هشتم: در ترکه متوفای بلاوارث..... | ۱۱۹ |
| فصل نهم: راجع به ترکه اتباع خارجه..... | ۱۲۰ |
| فصل دهم: در تصدیق انحصار وراثت..... | ۱۲۵ |
| باب هفتم: در هزینه..... | ۱۲۹ |
| قانون اجرای احکام مدنی مصوب ۱۳۵۶..... | ۱۳۰ |
| فصل اول: قواعد عمومی..... | ۱۳۰ |
| مبحث اول: مقدمات اجرا..... | ۱۳۰ |
| مبحث دوم: دادورزها (مأمورین اجرا)..... | ۱۳۲ |
| مبحث سوم: ترتیب اجرا..... | ۱۳۳ |
| فصل دوم: توقیف اموال..... | ۱۴۰ |
| مبحث اول: مقررات عمومی..... | ۱۴۰ |
| مبحث دوم: در توقیف اموال منقول..... | ۱۴۳ |
| مبحث سوم: صورت برداری اموال منقول..... | ۱۴۴ |
| مبحث چهارم: ارزیابی اموال منقول..... | ۱۴۶ |
| مبحث پنجم: حفظ اموال منقول توقیف شده..... | ۱۴۷ |
| مبحث ششم: توقیف اموال منقول محکوم علیه که نزد شخص ثالث | |

| | |
|-----|---|
| ۱۴۹ | است. |
| ۱۵۱ | مبحث هفتم: توقیف حقوق مستخدمین |
| ۱۵۱ | مبحث هشتم: توقیف اموال غیر منقول |
| ۱۵۳ | مبحث نهم: صورت برداری اموال غیر منقول |
| ۱۵۴ | مبحث دهم: ارزیابی و حفظ اموال غیر منقول |
| ۱۵۴ | فصل سوم: فروش اموال توقیف شده |
| ۱۵۴ | مبحث اول: فروش اموال منقول |
| ۱۵۸ | مبحث دوم: فروش اموال غیر منقول |
| ۱۶۰ | فصل پنجم: اعتراض شخص ثالث |
| ۱۶۱ | فصل ششم: حق تقدم |
| ۱۶۲ | فصل هفتم: تأدیه طلب |
| ۱۶۳ | فصل هشتم: هزینه‌های اجرایی |
| ۱۶۶ | فصل نهم: احکام و اسناد لازم‌الاجراء کشورهای خارجی |
| | قانون استفاده بعضی از دستگاه‌ها از نماینده حقوقی در |
| | مراجع قضائی و معافیت بنیاد شهید انقلاب اسلامی و |
| | کمیته امداد امام خمینی (ره) از پرداخت هزینه دادرسی |
| ۱۶۹ | مصوب ۱۳۷۴ |
| | لایحه قانونی راجع به معافیت بنیاد مستضعفان از پرداخت |
| ۱۷۰ | هزینه دادرسی در تمام مراجع قضایی مصوب ۱۳۵۸ |
| | قانون صدور چک مصوب ۱۳۵۵ با اصلاحات و الحاقات ۱۳۷۲، |
| ۱۷۱ | ۱۳۸۲ و ۱۳۹۷ |
| | بخشنامه صادره از بانک مرکزی در خصوص شرایط صدور و |
| ۱۸۹ | استفاده از چک‌های تضمین شده مورخ ۱۳۹۷/۹/۱۱ |
| ۱۹۱ | ۱۳۶۸ مصوب بانک‌ها مصوب ۱۳۶۸ |
| | قانون ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری |
| ۱۹۳ | مصوب ۱۳۸۶ |
| ۱۹۳ | فصل اول: اختراعات |
| ۲۰۶ | فصل دوم: طرح‌های صنعتی |

| | |
|---------------------|---|
| ۲۰۹..... | فصل سوم: علائم، علائم جمعی و نام های تجاری |
| ۲۱۵..... | فصل چهارم: مقررات عمومی |
| ۲۲۲....۱۳۱۸ | قانون اداره تصفیه امور ورشکستگی مصوب |
| ۲۲۲..... | مبحث اول: سازمان اداره تصفیه |
| ۲۲۴..... | مبحث دوم: اقدامات تأمینی اداره تصفیه |
| ۲۲۶..... | مبحث سوم: دعوت بستانکاران |
| ۲۲۸..... | مبحث چهارم: اداره اموال |
| ۲۲۹..... | مبحث پنجم: رسیدگی به مطالبات |
| ۲۳۰..... | مبحث ششم: تصفیه |
| ۲۳۳..... | مبحث هفتم: تقسیم وجوه حاصله از فروش |
| ۲۳۴..... | مبحث هشتم: خاتمه ورشکستگی |
| ۲۳۴..... | مبحث نهم: مقررات مالی |
| ۲۳۶..... | مبحث دهم: مقررات مخصوص |
| ۲۳۸.....۱۳۱۸ | آیین نامه قانون اداره تصفیه امور ورشکستگی مصوب |
| ۲۳۸..... | فصل اول: صورتمجلس ها و حسابداری |
| ۲۳۸..... | مبحث اول: مقررات عمومی |
| ۲۴۰..... | مبحث دوم: صورتمجلس ها |
| ۲۴۱..... | مبحث سوم: نگاهداری اسناد ورشکستگی |
| ۲۴۲..... | مبحث چهارم: نگاهداری دفاتر حسابداری |
| ۲۴۵..... | فصل دوم: اجرای مقررات مربوط به مراحل مختلفه ورشکستگی |
| ۲۴۵..... | مبحث اول: تهیه صورت دارایی |
| ۲۴۸..... | مبحث دوم: دعوت بستانکاران |
| ۲۴۸..... | مبحث سوم: اداره اموال |
| ۲۵۰..... | مبحث چهارم: رسیدگی به مطالبات |
| ۲۵۲..... | مبحث پنجم: تصفیه |
| ۲۵۳..... | مبحث ششم: تقسیم وجوه حاصله |
| ۲۵۵..... | مبحث هفتم: خاتمه ورشکستگی |

| | |
|---|-----|
| مبحث هشتم: تصفیه اختصار | ۲۵۶ |
| مبحث نهم: مقررات مخصوص | ۲۵۶ |
| قانون راجع به ثبت شرکت‌ها مصوب ۱۳۱۰ | ۲۵۸ |
| قانون وکالت مصوب ۱۳۱۵ | ۲۶۴ |
| فصل اول: وکیل و شرایط وکالت | ۲۶۴ |
| فصل دوم: تشکیلات وکلا | ۲۶۵ |
| فصل سوم: حقوق و وظایف | ۲۶۶ |
| فصل چهارم: در تعقیب و مجازات انتظامی وکلاء | ۲۷۱ |
| فصل پنجم: مقررات مختلفه | ۲۷۱ |
| آیین‌نامه تعرفه حق‌الوکاله، حق‌المشاوره و هزینه سفر وکلای دادگستری و وکلای موضوع ماده ۱۸۷ مصوب ۱۳۸۵ | ۲۷۳ |
| قانون کیفیت اخذ پروانه وکالت دادگستری مصوب ۱۳۷۶ | ۲۸۱ |
| آیین‌نامه صدور جواز وکالت اتفاقی (موقت) شماره ۲۱۱ مصوب ۱۳۷۸ | ۲۸۶ |
| لایحه استقلال کانون وکلای دادگستری مصوب ۱۳۳۳ | ۲۸۹ |
| قانون نحوه اهداء جنین به زوجین نابارور مصوب ۱۳۸۲ | ۲۹۹ |
| قانون اجازه رعایت احوال شخصیه ایرانیان غیر شیعه در محاکم مصوب ۱۳۱۲ | ۳۰۱ |
| قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری مصوب ۱۳۸۱ | ۳۰۲ |
| قانون ثبت احوال مصوب ۱۳۵۵ | ۳۲۶ |
| فصل اول: کلیات | ۳۲۶ |
| فصل دوم: اسناد و دفاتر ثبت احوال | ۳۳۰ |
| فصل سوم: ثبت ولادت | ۳۳۱ |
| فصل چهارم: ثبت مرگ | ۳۳۵ |
| فصل پنجم: ازدواج و طلاق | ۳۳۹ |
| فصل ششم: صدور شناسنامه | ۳۴۱ |
| فصل هفتم: صدور کارت شناسایی | ۳۴۳ |

| | |
|-----|--|
| ۳۴۳ | فصل هشتم: نام خانوادگی |
| | فصل نهم: تعویض شناسنامه‌های موجود و نقل آن به دفاتر ثبت کل |
| ۳۴۴ | وقایع |
| ۳۴۶ | فصل دهم: تهیه مقدمات اجرای قانون |
| ۳۴۷ | فصل یازدهم: مقررات کیفری |
| ۳۴۹ | قانون مسئولیت مدنی مصوب ۱۳۳۹ |
| ۳۵۴ | قانون روابط موجر و مستأجر مصوب ۱۳۵۶ |
| ۳۵۴ | فصل اول: کلیات |
| ۳۵۵ | فصل دوم: میزان اجاره‌بها و ترتیب پرداخت آن |
| ۳۵۷ | فصل سوم: در تنظیم اجاره‌نامه |
| ۳۶۰ | فصل چهارم: موارد فسخ اجاره و تخلیه عین مستأجره |
| ۳۶۵ | فصل پنجم: حق کسب یا پیشه یا تجارت |
| ۳۶۷ | فصل ششم: تعمیرات |
| | قانون الحاق یک ماده به قانون روابط موجر و مستاجر |
| ۳۷۲ | مصوب ۱۳۶۵ |
| ۳۷۳ | قانون روابط موجر و مستاجر مصوب ۱۳۷۶ |
| ۳۷۳ | فصل اول: روابط موجر و مستاجر |
| ۳۷۴ | فصل دوم: سرقتی |
| | قانون بیمه اجباری خسارات وارد شده به شخص ثالث در |
| ۳۷۷ | اثر حوادث ناشی از وسایل نقلیه مصوب ۱۳۹۵ |
| ۳۷۷ | بخش نخست: کلیات |
| ۳۸۲ | بخش دوم: حقوق و تعهدات بیمه‌گر و بیمه‌گذار |
| ۳۹۱ | بخش سوم: حقوق و تعهدات صندوق |
| ۳۹۹ | بخش چهارم: پرداخت خسارت |
| ۴۰۴ | بخش پنجم: تکالیف سایر نهادها و دستگاه‌های مرتبط |
| ۴۱۳ | بخش ششم: مقررات کیفری |
| ۴۱۴ | بخش هفتم: مقررات نهائی |

| | |
|---|-----|
| قانون اصلاح قانون جلوگیری از تصرف عدوانی مصوب ۱۳۵۲..... | ۴۱۶ |
| قانون افراز و فروش املاک مشاع مصوب ۱۳۵۷..... | ۴۲۲ |
| آیین نامه قانون افراز و فروش املاک مشاع مصوب آذر ماه سال ۱۳۵۷..... | ۴۲۴ |
| آیین نامه چگونگی تملک اموال غیر منقول توسط اتباع خارجی غیر مقیم در جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۴..... | ۴۲۶ |
| قانون نظارت بر رفتار قضات مصوب ۱۳۹۰..... | ۴۲۹ |
| فصل اول: دادگاه عالی و دادسرای انتظامی قضات..... | ۴۳۰ |
| فصل دوم: مجازات ها و تخلفات انتظامی..... | ۴۳۳ |
| فصل سوم: آیین رسیدگی به تخلفات انتظامی..... | ۴۳۸ |
| فصل چهارم: تعلیق قاضی..... | ۴۴۲ |
| فصل پنجم: رسیدگی به صلاحیت قضات..... | ۴۴۴ |
| قانون نحوه اجرای محکومیت های مالی مصوب ۱۳۹۳..... | ۴۴۹ |
| ماده ۳ قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین مصوب ۱۳۷۳ همراه با اصلاحیه..... | ۴۶۱ |
| درآمد خدمات قضائی شوراهای حل اختلاف..... | ۴۶۵ |
| بخشنامه یکنواخت سازی اخذ هزینه دادرسی..... | ۴۶۶ |
| قانون حمایت از مؤلفان، مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸..... | ۴۷۰ |
| فصل یکم: تعاریف..... | ۴۷۰ |
| فصل دوم: حقوق پدیدآورنده..... | ۴۷۱ |
| فصل سوم: مدت حمایت از حق پدیدآورنده و حمایت های قانونی دیگر..... | ۴۷۳ |
| فصل چهارم: تخلفات و مجازات ها..... | ۴۷۵ |
| قانون تشکیلات و اختیارات سازمان حج و اوقاف و امور خیریه مصوب ۱۳۶۳..... | ۴۷۸ |
| قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۹۱..... | ۴۸۷ |
| فصل اول: دادگاه خانواده..... | ۴۸۷ |

| | |
|----------------|---|
| ۴۹۳..... | فصل دوم: مراکز مشاوره خانوادگی..... |
| ۴۹۴..... | فصل سوم: ازدواج..... |
| ۴۹۶..... | فصل چهارم: طلاق..... |
| ۵۰۱..... | فصل پنجم: حضانت و نگهداری اطفال و نفقه..... |
| ۵۰۳..... | فصل ششم: حقوق وظیفه و مستمری..... |
| ۵۰۴..... | فصل هفتم: مقررات کیفری..... |
| ۵۰۸۱۳۹۳ | آیین نامه اجرایی قانون حمایت خانواده مصوب |
| ۵۰۸..... | فصل اول: دادگاه خانواده..... |
| ۵۰۸..... | مبحث اول: کلیات..... |
| ۵۱۰..... | مبحث دوم: ارائه گواهی پزشکی توسط زوجین..... |
| ۵۱۱..... | مبحث سوم: طلاق توافقی..... |
| ۵۱۳..... | مبحث چهارم: داوری..... |
| ۵۱۳..... | مبحث پنجم: حقوق زوجه..... |
| ۵۱۴..... | مبحث ششم: مدت اعتبار حکم طلاق و گواهی عدم امکان سازش..... |
| ۵۱۵..... | مبحث هفتم: حضانت و نگهداری اطفال..... |
| ۵۱۶..... | مبحث هشتم: حقوق وظیفه و مستمری..... |
| ۵۱۷..... | مبحث نهم: مقررات کیفری..... |
| ۵۱۸..... | فصل دوم: مراکز مشاوره خانواده..... |
| ۵۱۸..... | مبحث اول: اهداف و تشکیلات..... |
| ۵۱۹..... | مبحث دوم: واحد مشاوره خانواده استانها..... |
| ۵۲۰..... | مبحث سوم: شرایط اخذ مجوز تأسیس مرکز مشاوره:..... |
| ۵۲۳..... | مبحث چهارم: اتیان سوگند..... |
| ۵۲۳..... | مبحث پنجم: نحوه صدور و اعتبار مجوز ایجاد مرکز مشاوره خانواده..... |
| ۵۲۴..... | مبحث ششم: چگونگی تعیین تعرفه خدمت مراکز مشاوره..... |
| ۵۲۴..... | مبحث هفتم: نحوه ارائه خدمات مشاوره‌ای..... |
| ۵۲۵..... | مبحث هشتم: تخلفات و مجازاتهای انتظامی..... |
| ۵۲۵..... | مبحث نهم: سایر موارد..... |
| ۵۲۷..... | فصل سوم: ثبت ازدواج و طلاق و وقایع مربوط به آن..... |

| | |
|---|------------|
| فصل چهارم: نحوه ملاقات والدین با طفل | ۵۳۰ |
| آئین نامه اجرای مفاد اسناد رسمی لازم الاجراء و طرز رسیدگی به شکایت از عملیات اجرائی سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مصوب ۱۳۸۷ | ۵۳۲ |
| فصل اول: تعاریف | ۵۳۲ |
| فصل دوم: صدور اجرائیه | ۵۳۶ |
| فصل سوم: ابلاغ | ۵۴۱ |
| فصل چهارم: ترتیب اجراء | ۵۴۶ |
| فصل پنجم: بازداشت اموال منقول | ۵۵۲ |
| فصل ششم: بازداشت اموال نزد شخص ثالث | ۵۶۰ |
| فصل هفتم: بازداشت اموال غیرمنقول | ۵۶۳ |
| فصل هشتم: ارزیابی | ۵۶۸ |
| فصل نهم: در وثیقه | ۵۷۰ |
| فصل دهم: در مزایده | ۵۷۶ |
| فصل یازدهم: تخلیه و ختم عملیات اجرائی | ۵۸۵ |
| فصل دوازدهم: هزینه‌های اجرائی | ۵۸۸ |
| فصل سیزدهم: شکایت از عملیات اجرائی و طرز رسیدگی به شکایات | ۵۹۱ |
| فصل چهاردهم: امور متفرقه | ۵۹۲ |
| قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۹۲ | ۶۰۰ |
| بخش اول: تشکیلات | ۶۰۰ |
| بخش دوم: آیین دادرسی | ۶۰۳ |
| فصل اول: صلاحیت | ۶۰۳ |
| فصل دوم: ترتیب رسیدگی | ۶۰۶ |
| مبحث اول: رسیدگی در شعب بدوی | ۶۰۶ |
| اول: دادخواست | ۶۰۶ |
| دوم: دستور موقت | ۶۱۲ |
| سوم: رسیدگی و صدور رأی | ۶۱۴ |

| | |
|-------------|---|
| ۶۲۲ | مبحث دوم: رسیدگی در شعب تجدیدنظر |
| ۶۲۵ | مبحث سوم: رسیدگی در هیأت عمومی |
| ۶۳۱ | بخش سوم: اعاده دادرسی |
| ۶۳۲ | بخش چهارم: اجرای احکام |
| ۶۳۷ | بخش پنجم: سایر مقررات |
| | قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی ایران مصوب |
| ۱۳۷۰ | (با اصلاحات والحاقت بعدی) ۶۳۸ |
| ۶۳۸ | فصل اول: اهداف و ضوابط کلی بخش تعاونی |
| ۶۴۰ | فصل دوم: عضو |
| ۶۴۲ | فصل سوم: سرمایه |
| ۶۴۶ | فصل چهارم: حساب سود و زیان و تقسیم سود و سایر مقررات مالی |
| ۶۴۷ | فصل پنجم: تعاونی‌های تولید و توزیع |
| ۶۴۸ | فصل ششم: ارکان تعاونی‌ها |
| ۶۵۲ | بخش دوم: هیأت مدیره |
| ۶۵۵ | بخش سوم: بازرسی |
| ۶۵۷ | فصل هفتم: اتحادیه تعاونی |
| ۶۶۰ | فصل هشتم: تشکیل و ثبت تعاونی‌ها |
| ۶۶۱ | فصل نهم: ادغام، انحلال و تصفیه |
| ۶۶۱ | بخش اول: ادغام |
| ۶۶۱ | بخش دوم: انحلال و تصفیه |
| ۶۶۲ | فصل دهم: اتاق تعاون |
| ۶۶۹ | فصل یازدهم: وزارت تعاون |
| ۶۷۴ | فصل دوازدهم: سایر مقررات |
| ۶۷۸ | قانون تملک آپارتمان‌ها مصوب ۱۳۴۳ |
| ۶۸۶ | قانون پیش فروش ساختمان مصوب ۱۳۸۹ |

پیشگفتار

در پاسخ به استقبال گسترده از کتابهای آموزشی منتشر شده توسط مؤسسه چتردانش بر آن شدیم که با سرعت و دقت بیشتر در تهیه و تکمیل این مجموعه با عناوین جدید از جمله «مجموعه قوانین و مقررات کاربردی حقوقی» اقدام نماییم.

از آنجا که داوطلبین شرکت کننده در آزمون های حقوقی وکالت، کارشناسی ارشد، قضاوت، مشاوران حقوقی، سردفتران اسناد رسمی نیازمند این هستند که قوانین خاص حقوقی که به صورت پراکنده و در سالهای مختلف به تصویب رسیده است را مطالعه کنند، گردآوری این قوانین به صورت یکجا برای ایشان دشوار است.

بر آن شدیم که قوانین خاص حقوقی را به صورت یکجا گردآوری نماییم تا گامی بهتر به سوی قبولی شما عزیزان در زمینه آزمون های حقوقی فراهم آوریم.

گروه علمی موسسه آموزش عالی آزاد چتر دانش

قانون شوراهای حل اختلاف مصوب ۱۳۹۴/۹/۱۶

ماده ۱- به منظور حل اختلاف و صلح و سازش بین اشخاص حقیقی و حقوقی غیردولتی، شوراهای حل اختلاف که در این قانون به اختصار «شورا» نامیده می‌شوند، تحت نظارت قوه قضائیه و با شرایط مقرر در این قانون تشکیل می‌گردد.

تبصره- تعیین محدوده فعالیت جغرافیایی شورا در هر حوزه قضائی به عهده رئیس همان حوزه قضائی می‌باشد.

ماده ۲- شوراهای حل اختلاف در شهرها و در صورت لزوم در روستاها به تعداد لازم تشکیل می‌گردد.

تبصره- رئیس قوه قضائیه می‌تواند برای رسیدگی به امور خاص به ترتیب مقرر در این قانون شوراهای تخصصی تشکیل دهد.

ماده ۳- هر شورا دارای رئیس، دونفر عضو اصلی و یک نفر عضو علی‌البدل است و در صورت نیاز می‌تواند برای انجام وظایف خود دارای مسؤول دفتر باشد که توسط رئیس حوزه قضائی مربوط پیشنهاد و ابلاغ آن از سوی رئیس کل دادگستری استان یا معاون ذی‌ربط وی صادر می‌شود.

ماده ۴- در هر حوزه قضائی یک یا چند نفر قاضی دادگستری که قاضی شورا نامیده می‌شوند، مطابق مقررات این قانون انجام وظیفه می‌نمایند.

تبصره ۱- قوه قضائیه می‌تواند برای تأمین قضات شورا از میان قضات شاغل یا بازنشسته استفاده نماید.

تبصره ۲- مرکز امور شوراها می‌تواند از قضات شورا به صورت تمام‌وقت یا پاره‌وقت استفاده نماید.

تبصره ۳- رئیس قوه قضائیه می‌تواند یک قاضی را برای چند شورا تعیین کند.

ماده ۵- حکم انتصاب قاضی شورا توسط رئیس قوه قضائیه و حکم انتصاب هریک از اعضای شورا پس از احراز شرایط مقرر در این قانون، با پیشنهاد رئیس کل دادگستری توسط رئیس مرکز امور شوراها صادر می‌شود.

ماده ۶- اعضای شورا باید دارای شرایط زیر باشند:

الف- متدین به دین مبین اسلام

ب- تابعیت جمهوری اسلامی ایران

پ- التزام عملی به قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و ولایت مطلقه فقیه

ت- حسن شهرت به امانت و دیانت و صحت عمل

ث- عدم استفاده از مشروبات الکلی و عدم اعتیاد به مواد مخدر یا روانگردان

ج- حداقل سی سال سن تمام

چ- کارت پایان خدمت و وظیفه عمومی یا معافیت از آن برای مشمولان

ح- حداقل مدرک کارشناسی یا مدرک حوزوی معادل برای تمام

اعضای شورای حل اختلاف شهر و در شورای روستا سواد خواندن و نوشتن و ترجیحاً داشتن دیپلم و بالاتر

خ- متأهل بودن

د- سابقه سکونت در حوزه شورا حداقل به مدت شش ماه و تداوم

سکونت پس از عضویت

ذ- نداشتن سابقه محكومیت مؤثر کیفری و عدم محرومیت از حقوق اجتماعى

تبصره ۱- برای عضویت در شورا دارندگان مدرک دانشگاهی یا حوزوی در رشته‌های حقوق قضائی یا الهیات با گرایش فقه و مبانی حقوق اسلامى در اولویت هستند و حداقل یک نفر از اعضاى شوراى حل اختلاف شهر باید از میان دارندگان مدارک تحصیلى فوق باشد.

تبصره ۲- افرادی که پیش از لازم‌الاجراء شدن این قانون به عضویت شوراها درآمده‌اند در صورت نداشتن شرایط موضوع بندهای (ح) و (خ) ادامه عضویتشان بلامانع است.

تبصره ۳- رئیس قوه قضائیه می‌تواند برای صلح و سازش در دعاوى و شکایات اقلیت‌های دینی موضوع اصل سیزدهم (۱۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، شوراى حل اختلاف خاص آنان تشکیل دهد. اعضاى این شورا باید متدین به دین خود باشند.

تبصره ۴- اعضاى شورا قبل از شروع به کار مکلفند مطابق سوگندنامه‌ای که توسط رئیس قوه قضائیه تهیه و تصویب می‌شود، سوگند یاد نمایند.

ماده ۷- قضات، کارکنان دادگستری، وکلا و مشاوران حقوقی، کارشناسان رسمی دادگستری و کارکنان نیروهای نظامی و انتظامی جمهوری اسلامی ایران و نیروهای اطلاعاتی تا زمانی که در سمتهای شغلی خود هستند حق عضویت در شورا را ندارند.

ماده ۸- در موارد زیر شوراها با تراضی طرفین برای صلح و سازش اقدام می‌نمایند:

الف- کلیه امور مدنی و حقوقی

ب- کلیه جرائم قابل گذشت

پ- جنبه خصوصی جرائم غیرقابل گذشت

تبصره- در صورتی که رسیدگی شورا با درخواست یکی از طرفین صورت پذیرد و طرف دیگر تا پایان جلسه اول عدم تمایل خود را برای رسیدگی در شورا اعلام نماید، شورا درخواست را بایگانی و طرفین را به مرجع صالح راهنمایی می‌نماید.

ماده ۹- در موارد زیر، قاضی شورا با مشورت اعضای شورا رسیدگی و مبادرت به صدور رأی می‌نماید:

الف- دعاوی مالی راجع به اموال منقول تا نصاب دویست میلیون (۲۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال به‌جز مواردی که در تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون در دادگستری مطرح می‌باشند.

ب- تمامی دعاوی مربوط به تخلیه عین مستأجره به‌جز دعاوی مربوط به سرقتی و حق کسب و پیشه

پ- دعاوی تعدیل اجاره‌بها به شرطی که در رابطه استیجاری اختلافی وجود نداشته باشد

ت- صدور گواهی حصر وراثت، تحریر ترکه، مهر و موم ترکه و رفع آن
ث- ادعای اعسار از پرداخت محکوم‌به در صورتی که شورا نسبت به اصل دعوی رسیدگی کرده باشد

ج- دعاوی خانواده راجع به جهیزیه، مهریه و نفقه تا نصاب مقرر در بند (الف) در صورتی که مشمول ماده (۲۹) قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۹۱/۱۲/۱ نباشند.

چ- تأمین دلیل

ح- جرائم تعزیری که صرفاً مستوجب مجازات جزای نقدی درجه

هشت باشد.

تبصره ۱- بهای خواسته براساس نرخ واقعی آن تعیین می‌گردد، چنانچه نسبت به بهای خواسته بین اصحاب دعوی اختلاف حاصل شود و اختلاف مؤثر در صلاحیت شورا باشد، یا قاضی شورا نسبت به آن تردید کند قبل از شروع رسیدگی رأساً یا با جلب نظر کارشناس، بهای خواسته را تعیین می‌کند.

تبصره ۲- شورای حل اختلاف مجاز به صدور حکم شلاق و حبس نمی‌باشد.

تبصره ۳- صلاحیت شوراهای حل اختلاف روستا مستقر در روستا صرفاً صلح و سازش می‌باشد.

ماده ۱۰- دعاوی زیر حتی با توافق طرفین قابل طرح در شورا نیست:

الف- اختلاف در اصل نکاح، اصل طلاق، فسخ نکاح، رجوع، نسب

ب- اختلاف در اصل وقفیت، وصیت، تولیت

پ- دعاوی راجع به حجر و ورشکستگی

ت- دعاوی راجع به اموال عمومی و دولتی

ث- اموری که به موجب قوانین دیگر در صلاحیت مراجع

اختصاصی یا مراجع قضائی غیردادگستری می‌باشد.

ماده ۱۱- در کلیه اختلافات و دعاوی خانوادگی و سایر دعاوی مدنی و جرائم قابل گذشت، مرجع قضائی رسیدگی‌کننده می‌تواند با توجه به کیفیت دعوی یا اختلاف و امکان حل و فصل آن از طریق صلح و سازش، فقط یک‌بار برای مدت حداکثر سه‌ماه موضوع را به شورا ارجاع نماید.

تبصره- در اجرای این ماده، شوراها مکلفند برای حل و فصل دعوی یا اختلاف و ایجاد صلح و سازش تلاش کنند و نتیجه را اعم از حصول یا

عدم حصول سازش در مهلت تعیین شده برای تنظیم گزارش اصلاحی یا ادامه رسیدگی به‌طور مستند به مرجع قضائی ارجاع‌کننده اعلام نمایند.

ماده ۱۲- شوراها باید اقدامات لازم را برای حفظ اموال اشخاص صغیر، مجنون و غیررشید که فاقد ولی یا قیم باشند و غایب مفقودالاثراً، همچنین ماترک متوفای بلاوارث و اموال مجهول‌المالک به‌عمل آورند و بلافاصله مراتب را به مراجع صالح اعلام کنند. شوراها حق دخل و تصرف در هیچ‌یک از اموال مذکور را ندارند.

ماده ۱۳- در صورت اختلاف در صلاحیت محلی شوراها به ترتیب زیر اقدام می‌شود:

الف- در مورد شوراهای واقع در یک حوزه قضائی، حل اختلاف با شعبه اول دادگاه عمومی همان حوزه است.

ب- در مورد شوراهای واقع در حوزه‌های قضائی شهرستان‌های یک استان، حل اختلاف با شعبه اول دادگاه عمومی حوزه قضائی شهرستان مرکز استان است.

پ- در مورد شوراهای واقع در دو استان، حل اختلاف با شعبه اول دادگاه عمومی شهرستان مرکز استانی است که ابتدائاً به صلاحیت شورای واقع در آن استان اظهارنظر شده است.

ماده ۱۴- در صورت بروز اختلاف در صلاحیت شورای حل اختلاف با سایر مراجع غیردادگستری در یک حوزه قضائی، حل اختلاف با شعبه اول دادگاه عمومی حوزه قضائی مربوط است و در حوزه‌های قضائی مختلف یک استان، حل اختلاف با شعبه اول دادگاه عمومی شهرستان مرکز همان استان است. در صورت بروز اختلاف شوراهای حل اختلاف با مراجع غیردادگستری واقع در حوزه دو استان، به ترتیب مقرر در بند (پ) ماده (۱۳) این قانون عمل می‌شود.

ماده ۱۵- در صورت بروز اختلاف در صلاحیت بین شورای حل اختلاف با مرجع قضائى، نظر مرجع قضائى لازم‌الاتباع است.

ماده ۱۶- رسیدگى شوراها با درخواست کتبى یا شفاهى به عمل مى‌آید. درخواست شفاهى در صورت مجلس قید و به امضای خواهان یا متقاضى مى‌رسد.

ماده ۱۷- درخواست رسیدگى متضمن موارد زیر است:

الف- نام و نام خانوادگى، مشخصات و نشانى طرفین دعوى

ب- موضوع خواسته و همچنین تقویم آن در امور مالی

پ- موضوع درخواست یا اتهام

ت- دلایل و مستندات درخواست یا شکایت

ماده ۱۸- رسیدگى قاضى شورا از حیث اصول و قواعد، تابع مقررات قوانین آیین دادرسى مدنى و کیفرى است.

تبصره ۱- اصول و قواعد حاکم بر رسیدگى شامل مقررات ناظر به صلاحیت، حق دفاع، حضور در دادرسى، رسیدگى به دلایل و مانند آن است.

تبصره ۲- مقررات ناظر به صدور رأى، واخواهى، تجدیدنظر و هزینه دادرسى، از حکم مقرر در این ماده مستثنى و تابع این قانون است.

ماده ۱۹- رسیدگى شورا تابع تشریفات آیین دادرسى مدنى نیست.

تبصره ۱- منظور از تشریفات در این ماده، مقررات ناظر به شرایط شکلى دادخواست، نحوه ابلاغ، تعیین اوقات رسیدگى، جلسه دادرسى و مانند آن است.

تبصره ۲- چنانچه خوانده با دعوت شورا در جلسه رسیدگى حاضر نشود و یا لایحه‌اى ارسال نکند و این دعوت مطابق مقررات آیین دادرسى مدنى راجع به ابلاغ نباشد، شورا مکلف است او را با

ارسال اخطاریه دعوت کند.

ماده ۲۰- طرفین می‌توانند شخصاً در شورا حضور یافته یا از وکیل دادگستری استفاده نمایند.

ماده ۲۱- در مواردی که دعوای طاری یا مرتبط با دعوای اصلی از صلاحیت ذاتی شورا خارج باشد، رسیدگی به هر دو دعوی در مرجع قضائی صالح به عمل می‌آید.

ماده ۲۲- شورای حل اختلاف علاوه بر رسیدگی به دلایل طرفین می‌تواند تحقیق محلی، معاینه محل، تأمین دلیل را نیز با ارجاع قاضی یا رئیس شورا توسط یکی از اعضاء به عمل آورد.

ماده ۲۳- هزینه رسیدگی شورای حل اختلاف در کلیه مراحل، در دعوای کیفری و غیرمالی معادل هزینه دادرسی در محاکم دادگستری و در دعوای مالی معادل پنجاه درصد (۵۰٪) آن است. رسیدگی به دعوای مشمول ماده (۸) این قانون بدون هزینه دادرسی است.

درآمد حاصل از هزینه دادرسی، جریمه‌های قانونی و نیم‌عشر اجرای آرای موضوع این قانون و سایر موارد قانونی به خزانه‌داری کل کشور واریز و صددرصد (۱۰۰٪) مبلغ واریزی از محل اعتبار خاصی که به همین منظور هر ساله در قانون بودجه کل کشور منظور می‌شود به شوراها اختصاص و پرداخت می‌شود تا به صورت کمک در موارد زیر هزینه گردد:

الف- پرداخت پاداش به اعضاء و کارکنان شوراها

ب- هزینه تعمیرات و تجهیزات و هزینه‌های اداری مرکز امور شوراها

پ- بیمه تأمین اجتماعی کارکنان و اعضای شورا

تبصره- رئیس قوه قضائیه می‌تواند از منابع موضوع این ماده

برای پرداخت پاداش به قضات بازنشسته که در اجرای این قانون فعالیت می‌کنند، اختصاص دهد.

ماده ۲۴- در صورت حصول سازش میان طرفین، چنانچه موضوع در صلاحیت شورا باشد گزارش اصلاحی صادر و پس از تأیید قاضی شورا به طرفین ابلاغ می‌شود، در غیر این صورت موضوع سازش و شرایط آن به ترتیبی که واقع شده است در صورت مجلس منعکس و مراتب به مرجع قضائی صالح اعلام می‌شود.

ماده ۲۵- رأی صادره از سوی قاضی شورا حضوری است، مگر اینکه محکوم‌علیه یا وکیل او در هیچ‌یک از جلسات رسیدگی حاضر نشده و یا به‌طور کتبی نیز دفاع ننموده باشد.

ماده ۲۶- محکوم‌علیه غایب حق دارد مطابق قانون آیین دادرسی مدنی به رأی غیابی اعتراض کند.

ماده ۲۷- تمام آرای صادره موضوع ماده (۹) این قانون ظرف مدت بیست‌روز از تاریخ ابلاغ، قابل تجدیدنظرخواهی می‌باشد. مرجع تجدیدنظر از آرای قاضی شورا، حسب مورد دادگاه عمومی حقوقی یا کیفری دو همان حوزه قضائی می‌باشد. چنانچه مرجع تجدیدنظر آرای صادره را نقض نماید، رأساً مبادرت به صدور رأی می‌کند. این رأی، قطعی است و اگر رسیدگی به موضوع در صلاحیت مرجع دیگری باشد، پرونده را به مرجع صالح ارسال می‌کند.

تبصره ۱- گزارش اصلاحی شورا قابل اعتراض نمی‌باشد و قطعی است.

تبصره ۲- هرگاه رأی مرجع تجدیدنظر در مقام رد صلاحیت شورا باشد رسیدگی ماهوی انجام و رأی اخیر به‌عنوان رأی شعبه

بدوی تلقی و حسب مورد مطابق مقررات آیین دادرسی مدنی و کیفری قابل تجدیدنظر است.

تبصره ۳- هزینه دادرسی رسیدگی در مراحل تجدیدنظرخواهی حسب مورد براساس هزینه دادرسی طرح دعوی در آن مرجع است. **ماده ۲۸-** هرگاه در تنظیم یا نوشتن رأی سهو قلم رخ بدهد مانند از قلم افتادن کلمه‌ای یا اضافه شدن آن و یا اشتباه در محاسبه صورت گرفته باشد تا وقتی که نسبت به آرای مذکور اعتراض نشده است، قاضی شورا رأساً یا با درخواست ذی‌نفع رأی را تصحیح می‌کند و رأی تصحیح‌شده به طرفین ابلاغ می‌شود. تسلیم رونوشت رأی اصلی بدون رأی تصحیح‌شده ممنوع است.

ماده ۲۹- اجرای آرای قطعی در امور مدنی به درخواست ذی‌نفع و با دستور قاضی شورا پس از صدور برگه اجرائیه مطابق مقررات مربوط به اجرای احکام مدنی و اجرای احکام قطعی در امور کیفری طبق مقررات آیین دادرسی کیفری توسط قاضی واحد اجرای احکام شورای حل اختلاف محل به‌عمل می‌آید.

تبصره- گزارش‌های اصلاحی تنظیم شده توسط شورای حل اختلاف به دستور قاضی شورا توسط واحد اجرای احکام شورای حل اختلاف اجراء می‌شود.

ماده ۳۰- چنانچه محکوم‌علیه، محکوم‌به را پرداخت نکند و اموالی از وی به‌دست نیاید، با تقاضای ذی‌نفع و دستور قاضی شورا مراتب جهت اعمال قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی به واحد اجرای احکام شورای حل اختلاف اعلام می‌شود.

ماده ۳۱- عضویت در شورا افتخاری است. قوه‌قضائیه به تناسب

فعالیت و میزان همکاری قضات، اعضاء و کارکنان شورا پاداش مناسب پرداخت می‌کند.

در خصوص اعضاء و کارکنان تمام‌وقت نیز با رعایت حداقل پرداخت حقوق مطابق قانون کار پاداش پرداخت می‌نماید.

ماده ۳۲- در صورت فوت یا استعفاء یا عزل اعضاء شورا، عضو علی‌البدل با دعوت رئیس حوزه قضائی جایگزین عضو مذکور می‌شود. تبصره- در غیاب عضو شورا، با دعوت رئیس شورا، عضو علی‌البدل عهده‌دار وظیفه وی می‌باشد.

ماده ۳۳- چنانچه اعضاء یا کارکنان شورا در انجام وظایف قانونی خود مرتکب تخلف شوند و یا حضور و مشارکت مناسب در جلسات شورا نداشته باشند یا شرایط عضویت در شورا را از دست بدهند، رئیس حوزه قضائی مراتب را مستنداً جهت رسیدگی به هیأت رسیدگی‌کننده به تخلفات اعضاء و کارکنان شورا موضوع ماده (۳۴) این قانون اعلام می‌کند.

ماده ۳۴- هیأت رسیدگی‌کننده به تخلفات اعضاء شورا مرکب از یک نفر قاضی با انتخاب رئیس کل دادگستری استان و رئیس شورای حل اختلاف استان و مسؤول حفاظت و اطلاعات دادگستری استان می‌باشد. تبصره- رئیس قوه قضائیه، هیأت یادشده را برای مدت سه سال منصوب می‌کند و انتخاب مجدد آنان بلامانع است.

ماده ۳۵- تخلفات اعضاء و کارکنان شورا به قرار زیر است:

الف- اعمال و رفتار خلاف شئون شغلی یا عضویت

ب- عدم رعایت قوانین و مقررات مربوط

پ- ایجاد نارضایتی در ارباب رجوع یا انجام ندادن یا تأخیر در

انجام وظایف قانونی بدون دلیل

ت- تبعیض یا اعمال غرض یا برقراری روابط خارج از عرف اداری با اشخاص مراجعه‌کننده

ث- ترک خدمت در خلال ساعات موظف اداری بدون مجوز

ج- غیبت غیرموجه، تکرار در تأخیر ورود به محل کار یا تکرار در تعجیل خروج از آن بدون کسب مجوز

چ- کم‌کاری یا سهل‌انگاری در انجام وظایف محول شده

ح- عدم رعایت حجاب اسلامی

خ- عدم رعایت شئون و شعائر اسلامی

د- اخذ هرگونه وجه، مال یا امتیاز من‌غیرحق

ذ- تسامح در حفظ اموال و اسناد و ایراد خسارت به اموال بیت‌المال

ر- ارائه گواهی یا گزارش خلاف در امور مربوط به شورا

ز- تسلیم مدارک به اشخاصی که حق دریافت آن را ندارند یا خودداری از تسلیم مدارک به اشخاصی که حق دریافت آن را دارند.

ژ- اعتیاد به مواد مخدر یا روانگردان و استعمال آنها

س- غیبت غیرموجه به‌صورت متناوب یا متوالی تا چهار جلسه

برای اعضاء و چهار روز برای کارکنان در طول ماه

ش- کارشکنی، شایعه پراکنی، وادار ساختن و تحریک دیگران

به کارشکنی یا کم‌کاری و یا اعمال فشارهای فردی برای تحصیل

مقاصد غیرقانونی

ص- عضویت در یکی از فرقه‌های ضالّه که مبانی آن از نظر اسلام

مردود شناخته شده است.

ض- عضویت در سازمان‌هایی که مرامنامه یا اساسنامه آنها

مبتنى بر نفي اديان الهى است يا طرفدارى و فعاليت به نفع آنها
ماده ۳۶- چنانچه هيأت رسيدگى كنده بدوى پس از دعوت از عضو
 يا كاركنان شورا و شنيدن اظهارات و دفاعيات آنها تخلف آنان را احراز
 نمايد به تناسب عمل ارتكابى در مورد ارتكاب به تخلفات پيش بينى شده
 در بندهاى (الف) تا (خ) ماده (۳۵) براى بار اول و دوم مرتكب را به يكي از
 مجازاتهاى رديف (الف) تا (پ) اين ماده و در مورد تخلفات پيش بينى شده
 در بندهاى (د) تا (ض) ماده (۳۵) و تكرر تخلفات بندهاى (الف) تا (خ)
 در بار سوم، مرتكب را به يكي از مجازاتهاى پيش بينى شده در بندهاى
 (ت) و يا (ث) اين ماده به شرح زير محكوم مى كند:

الف- اخطار كتبي بدون درج در پرونده

ب- توبيخ كتبي با درج در پرونده

پ- كسر پاداش تا يك سوم به مدت يك ماه تا يك سال

ت- محروميت از كار در شورا از يك ماه تا يك سال

ث- محروميت دائمي از كار در شورا

ماده ۳۷- آراى صادره از هيأت بدوى در مورد مجازاتهاى مقرر در
 بندهاى (الف) تا (پ) ماده (۳۶) قطعى و در مورد بندهاى (ت) و (ث)
 آن ماده ظرف مدت بيست روز پس از ابلاغ قابل تجديدنظر در هيأت
 تجديدنظر رسيدگى كنده به تخلفات اعضا و كاركنان شورا است. اين
 هيأت مركب از سه عضو اصلى و يك عضو على البدل است كه از بين
 قضات داراى پايه (۹) قضائى يا بالاتر با ابلاغ رئيس قوه قضائيه براى
 مدت سه سال منصوب مى شوند و انتصاب مجدد آنها بلامانع است.

تبصره- هيأت موضوع اين ماده در مركز امور شوراها تشكيل
 مى شود، در صورت ضرورت با پيش نهاد رئيس امور شوراها تشكيل

آن در مراکز استان‌ها نیز بلامانع است.

ماده ۳۸- چنانچه اعضای شورا در مقابل دریافت وجه یا سند پرداخت وجه یا مال یا ارائه خدمت به نفع یکی از طرفین اظهار نظر کنند، به مجازات بزه موضوع ماده (۵۸۸) قانون مجازات اسلامی (کتاب پنجم- تعزیرات مصوب ۱۳۷۵/۳/۲) محکوم می‌شوند.

ماده ۳۹- چنانچه قاضی شورا در انجام وظایف قانونی مربوط به شورا، مرتکب تخلف شود، مراتب توسط رئیس حوزه قضائی یا هیأت موضوع ماده (۳۴) این قانون به دادسرای انتظامی قضات اعلام می‌شود تا مطابق مقررات مربوط به تخلفات و جرائم قضات رسیدگی شود.

ماده ۴۰- چنانچه اعضای شورا در آزمون استخدام قضات، وکالت دادگستری، مشاور حقوقی یا کارشناس رسمی دادگستری پذیرفته شوند و حداقل سه سال سابقه همکاری با شورا داشته باشند و حسن سابقه آنان به تأیید رئیس کل دادگستری استان برسد مدت کارآموزی آنان به نصف، تقلیل می‌یابد.

تبصره- در صورت شرکت اعضاء و کارکنان شوراهای حل اختلاف موضوع این ماده در آزمونهای استخدام اداری دادگستری از بیست درصد (۲۰٪) سهمیه استخدام برخوردار و مدت خدمت آنان با تأیید رئیس شورای حل اختلاف استان از شرایط سنی کسر و همچنین این مدت در صورت وجود سابقه قبلی مبنی بر پرداخت حق بیمه مطابق مقررات مربوطه، جزء سنوات خدمت آنان محسوب می‌شود.

ماده ۴۱- پرونده‌هایی که تا زمان اجرای این قانون منتهی به اتخاذ تصمیم نشده باشد، با رعایت مقررات این قانون در شوراهای رسیدگی و نسبت به آنها اتخاذ تصمیم می‌شود.

ماده ۴۲- در مواردی که شورا به عنوان داور مورد توافق طرفین به دعاوی و اختلافات رسیدگی می‌کند، رعایت مقررات مربوط به داوری مطابق قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی الزامی است.

ماده ۴۳- جهت تقویت و توسعه شوراهای وزارتخانه‌ها و سازمان‌ها و نهادهای دولتی و عمومی و قضائی، ملزم به همکاری با این نهاد، به‌ویژه تأمین و تخصیص نیروی اداری و قضائی لازم از طریق مأمور به خدمت‌شدن کارکنان دولت در شوراهای هستند.

ماده ۴۴- رئیس قوه قضائیه می‌تواند حسب نیاز، سالانه تعدادی از کارآموزان قضائی را به‌عنوان قاضی شورا تعیین نماید و نقل و انتقال آنان مطابق نقل و انتقال قضات می‌باشد.

ماده ۴۵- دولت مکلف است هر ساله بودجه مورد نیاز شوراها را براساس بودجه پیشنهادی قوه قضائیه در قالب ردیف مستقل پیش‌بینی کند. تأمین امکانات اداری و تجهیزات و مکان و امور مالی و پشتیبانی شوراهای به‌عهده قوه قضائیه است.

ماده ۴۶- آیین‌نامه اجرائی این قانون ظرف مدت سه‌ماه از تاریخ تصویب آن، توسط وزیر دادگستری با همکاری مرکز امور شوراهای تهیه می‌شود و به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.

قانون فوق مشتمل بر چهل و شش ماده و بیست و هفت تبصره در جلسه مورخ شانزدهم آذرماه یکهزار و سیصد و نود و چهار کمیسیون قضائی و حقوقی مجلس شورای اسلامی طبق اصل هشتماد و پنجم (۸۵) قانون اساسی تصویب گردید و پس از موافقت مجلس با اجرای آزمایشی آن به مدت سه سال در تاریخ ۱۳۹۴/۱۰/۹ به تأیید شورای نگهبان رسید.

آیین‌نامه اجرایی قانون شوراهای حل اختلاف مصوب ۱۳۹۵/۱۰/۴

در اجرای ماده ۴۶ قانون شوراهای حل اختلاف مصوب ۱۳۹۴ مجلس شورای اسلامی و بنا به پیشنهاد وزیر دادگستری، «آیین‌نامه اجرایی قانون شوراهای حل اختلاف» به شرح مواد آتی است.

ماده ۱- اصطلاحات به کار برده شده در این آیین‌نامه دارای معانی ذیل می‌باشد:

۱- قانون: قانون شوراهای حل اختلاف مصوب ۱۳۹۴ مجلس شورای اسلامی

۲- آیین‌نامه: آیین‌نامه اجرایی قانون

۳- شورا: شورای حل اختلاف موضوع قانون و آیین‌نامه

۴- مرکز: مرکز امور شوراهای حل اختلاف کشور.

۵- رئیس یا ریاست شوراهای استان: رئیس یا ریاست شوراهای حل اختلاف هر استان.

ماده ۲- ریاست مرکز بر عهده یکی از معاونین رئیس قوه قضائیه خواهد بود که توسط ایشان منصوب می‌گردد.

ماده ۳- ریاست شوراهای استان بر عهده یکی از معاونین رئیس کل دادگستری استان و ریاست شوراها در حوزه قضایی شهرستان و بخش به عهده رئیس حوزه قضایی یا یکی از قضات شاغل آن حوزه می‌باشد و شهرهایی که دارای مجتمع شورای حل اختلاف

است، سرپرست آن از میان قضات شاغل در آن حوزه قضایی تعیین خواهد شد. رئیس کل دادگستری استان می‌تواند تمام یا بخشی از اختیارات خود را به یکی از معاونین خود محول نماید.

تبصره ۱- نصب و عزل قاضی شورا برای حوزه قضایی شهرستان و بخش و مجتمع شورای حل اختلاف به عهده رئیس قوه قضائیه است. رئیس کل دادگستری استان با تأیید رئیس مرکز می‌تواند قضات مجرب را به کمیسیون نقل و انتقال قضات پیشنهاد کند.

تبصره ۲- رئیس کل دادگستری استان با هماهنگی رئیس مرکز می‌تواند با تمایل قاضی شورای حل اختلاف، وی را به مدت شش ماه در حوزه همان استان مأمور کند. در صورت ضرورت، تمدید مأموریت به مدت شش ماه و برای یک نوبت بلامانع است.

ماده ۴- وظایف و اختیارات مرکز به شرح زیر است:

۱- پیشنهاد سیاست‌ها و برنامه‌های اجرایی شورا به رئیس قوه قضائیه جهت تصویب

۲- پیشنهاد بودجه سالانه شوراها با هماهنگی معاونت راهبردی قوه قضائیه بر اساس برنامه مصوب و سیاست‌های اعلامی به رئیس قوه قضائیه جهت جری تشریفات قانونی

۳- نظارت بر عملکرد شوراها

۴- ابلاغ اعتبارات مصوب

۵- برنامه‌ریزی، نیازسنجی، ارائه طریق برای بهبود وضعیت عملکرد شوراهاى سراسر کشور، در چارچوب سیاست‌ها و برنامه‌هاى مصوب

۶- پیشنهاد تشکیل شورای جدید یا ابقاء یا انحلال شوراهاى موجود با هماهنگی با رئیس کل دادگستری استان به رئیس قوه قضائیه جهت تصویب.

ماده ۵- جذب و به‌کارگیری کارکنان و اعضای شورای حل اختلاف بر اساس مقررات قانون و ضرورت‌های تشکیلاتی و رعایت مراتب شایستگی و برابری فرصت‌ها و گزینش مطابق شیوه‌نامه‌ای است که توسط رئیس مرکز با هماهنگی معاونت منابع انسانی و مرکز حفاظت و اطلاعات قوه قضائیه تهیه و به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.

ماده ۶- رئیس شوراهای حل اختلاف هر حوزه برای انجام امور دفتری و بایگانی هر یک از شعب شورا، یک نفر مسئول دفتر و در صورت نیاز یک نفر متصدی امور دفتری و بایگانی را به رئیس کل دادگستری استان یا معاون ذی‌ربط وی جهت صدور ابلاغ پیشنهاد می‌نماید. مجتمع شورای حل اختلاف دارای تشکیلات ستادی می‌باشد که امکانات و تعداد نیروهای ستادی مورد نیاز هر مجتمع بر اساس پیشنهاد رئیس شوراهای استان و تصویب مرکز خواهد بود.

ماده ۷- اعضای اصلی و علی‌البدل شوراها توسط رئیس شوراهای شهرستان یا بخش، از میان افراد واجد شرایط ماده ۶ قانون به طریق مقرر در آیین‌نامه تعیین و به رئیس کل دادگستری استان معرفی می‌شوند تا وی پس از احراز صلاحیت و دارا بودن شرایط مقرر قانونی جهت صدور ابلاغ به رئیس مرکز اعلام نماید.

تبصره- اعضای شورا پس از انتصاب، مطابق سوگندنامه مصوب رئیس قوه قضائیه در حضور رئیس کل دادگستری استان یا معاون ذی‌ربط وی سوگند یاد می‌کنند.

ماده ۸- تعیین نحوه حضور اعضای اصلی و علی‌البدل شورا از لحاظ روزها و ساعاتی که باید در محل خدمت حاضر شوند با توجه به حجم کار و مراجعین حسب مورد به عهده رئیس شوراهای